

Handläggare:
Elvy Lindkvist
Telefon: 08 508 36 212

Till
Äldrenämnden
den 11 maj 2010

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4 2009 och kvartal 1 2010

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut, kvartal 4 2009 och kvartal 1 2010.
2. Äldrenämnden överlämnar stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut till kommunfullmäktige.

Gunnel Rohlin
direktör

Marita Åkersten
tf avdelningschef

Sammanfattning

Enligt socialtjänstlagen (SoL) 16 kap. 6 f-h § är kommunerna skyldiga att anmäla alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Kommuner som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som någon är berättigad till enligt beslut av kommunen, kan av länsrätten åläggas att betala en särskild avgift.

Kvartal 4 2009

För kvartal 4 2009 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 123 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 28 av dessa beslut verkställts och 14 ärenden har avslutats varför det vid periodens slut den 31 december 2009 fanns 81 ej verkställda beslut att rapportera. 77 beslut avser beslut om särskilt boende och i dessa fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende. Fyra beslut avser beslut om dagverksamhet. I dessa fall har den enskilde valt att vänta på en specifik dagverksamhet, alternativt tackat nej till erbjuden dagverksamhet.

Kvartal 1 2010

Kvartal 1 2010 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 125 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 28 av dessa beslut verkställts och åtta ärenden har avslutats varför det vid periodens slut den 31 mars 2010 fanns 89 ej verkställda beslut att rapportera. 84 beslut avser beslut om särskilt boende och i dessa fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende. Fyra beslut avser beslut om dagverksamhet. I dessa fall har den enskilde valt att vänta på en specifik dagverksamhet, alternativt tackat nej till erbjuden dagverksamhet. Ett beslut avser trygghetslarm som inte kunnat installeras.

Äldrenämnden har också gett äldreförvaltningen i uppdrag att i samband med rapportering av ej verkställda beslut fortlöpande redovisa antalet överklaganden som gjorts till domstol samt hur många brukare som fått bifall på sina överklaganden. Under kvartal 4 2009 har totalt 73 domar avseende äldreomsorgsinsatser meddelats från domstol varav 21 domar var emot nämndernas beslut, dvs. den enskilde har fått bifall på sin överklagan. Under kvartal 1 2010 rapporterades totalt 77 domar varav 12 domar var emot nämndens beslut.

Bakgrund

Kommunernas rapporteringsskyldighet

Från och med 1 juli 2006 är kommunerna enligt socialtjänstlagen (SoL) 16 kap. 6 f-h § skyldiga att anmäla alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Från och med år 2010 ska besluten rapporteras med personuppgifter till Socialstyrelsen och kommunens revisorer. Rapporteringsskyldigheten gäller även alla avbrott i verkställigheten om beslutet inte har verkställts på nytt inom tre månader från dagen för avbrottet.

Till kommunfullmäktige ska socialnämnden (eller motsvarande) lämna en statistikrapport över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. I rapporten ska anges vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som förflutit från dagen för respektive beslut. Uppgifterna i rapporten ska vara avidentifierade. Rapportering ska göras en gång per kvartal.

Sanktionsavgift

Ändringen i socialtjänstlagen innebär att en kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som någon är berättigad till enligt beslut av kommunen, åläggas att betala en särskild avgift. Detsamma gäller om kommunen inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller biståndet efter det att verkställigheten avbrutits. Sanktionsavgiften tillfaller staten. Det lägsta beloppet för en sanktionsavgift är 10 tkr och det högsta 1 mnkr. Sanktionsavgift fastställs av länsrätten efter ansökan från länsstyrelsen. När länsrätten fastställer sanktionsavgiften ska det särskilt beaktas hur lång tid dröjsmålet har pågått och hur allvarligt det i övrigt anses vara.

Riktlinjer för köhanteringssystem

Enligt Stockholms stads riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden (KF 2008-05-12) ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende om det inte finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt. Den enskilde ska också informeras om aktuell kötid till önskat boende. Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat boende. I riktlinjerna betonas vikten av att all information och alla åtgärder som vidtas i ärendet ska dokumenteras. Under förutsättning att handläggning sker enligt de fastställda riktlinjerna ska inte valfrihetssystemet inom vård- och omsorgsboenden medföra att stadsdelsnämnderna riskerar vitesföreläggande på grund av att beslut inte verkställts inom skälig tid.

Lagen om valfrihetssystem (LOV)

Samtidigt med att lagen om valfrihetssystem (LOV) införts 1 januari 2009 har även vissa ändringar gjorts i socialtjänstlagen 16 kap. 3 § som innebär att kommunen får avvakta med att verkställa biståndsbeslut om den enskilde själv begär detta. Avsikten är att möjliggöra för den enskilde att välja en specifik utförare, t.ex. ett visst boende, utan att kommunen ska riskera en särskild avgift. Bestämmelsen gäller endast verkställighet inom valfrihetssystemet. Trots att en särskild avgift inte ska åläggas har av rättssäkerhet inga ändringar gjorts i bestämmelserna som rör rapporteringsskyldighet till Socialstyrelsen (tidigare Länsstyrelsen) och de kommunala revisorerna.

Domar

Vid äldrenämndens sammanträde den 16 september 2008 fick äldreförvaltningen i uppdrag att i samband med rapportering av ej verkställda beslut fortlöpande redovisa antalet överklaganden som gjorts till domstol samt hur många brukare som fått bifall på sina överklaganden.

Ärendet

I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till Socialstyrelsen, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 4 2009, se bilaga 1 och kvartal 1 2010, se bilaga 2.

Kvartal 4 2009

För kvartal 4 2009 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 123 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 28 av dessa beslut verkställts och 14 ärenden har avslutats varför det vid periodens slut den 31 december 2009 fanns 81 ej verkställda beslut att rapportera. 77 beslut avser beslut om särskilt boende och i dessa fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende. Fyra beslut avser beslut om dagverksamhet. I dessa fall har den enskilde valt att vänta på en specifik dagverksamhet, alternativt tackat nej till erbjuden dagverksamhet.

Kvartal 1 2010

Kvartal 1 2010 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 125 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 28 av dessa beslut verkställts och åtta ärenden har avslutats varför det vid periodens slut den 31 mars 2010 fanns 89 ej verkställda beslut att rapportera. 84 beslut avser beslut om särskilt boende och i dessa fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende. Fyra beslut avser beslut om dagverksamhet. I dessa fall har den enskilde valt att vänta på en specifik dagverksamhet, alternativt tackat nej till erbjuden dagverksamhet. Ett beslut avser trygghetslarm som inte kunnat installeras.

I tabellen nedan redovisas antalet beslut som inte var verkställda den 31 december 2009 och den 31 mars 2010 per stadsdelsnämnd, samt om besluten inte verkställts på grund av resursbrist. Dessutom redovisas antalet ej verkställda beslut per stadsdelsnämnd vid tidigare rapporteringstillfällen kvartal 2 2009 och kvartal 3 2009.

Tabell 1. Antal beslut som inte var verkställda vid redovisningsperiodens slut per stadsdelsnämnd

SDN	30/6 2009	30/9 2009	31/12 2009	31/3 2010	Enskilde tackat nej/ väntar på önskat boen- de/dagverksamhet. 31/12 2009 resp. 31/3 2010		Resursbrist 31/2 2009 resp. 31/3 2010
Bromma	11	10	14	14	14	14	0
Enskede-Årsta-Vantör	12	17	9	12	9	12 *	0
Farsta	4	6	6	5	6	5	0
Hägersten-Liljeholmen	2	2	1	3	1	3	0
Hässelby-Vällingby	2	2	7	5	7	5	0
Kungsholmen	8	10	7	4	7	4	0
Norrmalm	0	0	1	4	1	4	0
Rinkeby-Kista	3	2	0	0	0	0	0
Skarpnäck	2	1	1	0	1	0	0
Skärholmen	3	1	0	0	0	0	0
Spånga-Tensta	2	0	1	8	1	8	0
Södermalm	9	15	13	21	13	21	0
Älvsjö	1	1	3	3	3	3	0

Östermalm	14	20	18	10	18	10	0
Socialtjänstförvaltningen	-	1	-	-	-	-	-
TOTALT	73	88	81	89	81	89	0

* Ett beslut avser trygghetslarm som inte kunnat installeras.

Domar

Kvartal 4 2009

Under kvartal 4 2009 har totalt 73 domar avseende äldreomsorgsinsatser meddelats från domstol, *bilaga 3*. Av dessa var 21 domar emot nämndernas beslut, dvs. den enskilde har fått bifall på sin överklagan. Liksom föregående kvartal redovisar Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd förhållandevis många domar (10) avseende hemtjänst, av dessa var en dom emot nämndens beslut. Södermalms stadsdelsnämnd redovisade sex domar avseende vård- och omsorgsboende varav fyra domar var emot nämndens beslut.

Kvartal 1 2010

Under första kvartalet 2010 har totalt 77 domar avseende äldreomsorgsinsatser meddelats från domstol, *bilaga 4*. Av dessa var 12 domar emot nämndens beslut. Rinkeby-Kista sdn redovisar 13 domar avseende hemtjänstinsatser varav en dom var emot nämndens beslut.

Södermalms stadsdelsförvaltning redovisar 10 domar avseende vård- och omsorgsboende varav två domar var emot nämndens beslut.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för strategi och planering inom äldreförvaltningen. Rapportering av ej verkställda beslut har gjorts av samtliga stadsdelsnämnder. Äldrenämndens handikappråd (HKR) och Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) har tagit del av ärendet den 4 maj 2010. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 5 maj 2010.

Äldreförvaltningens synpunkter

Antalet beslut som inte verkställts inom tre månader har vid de tre senaste rapporteringstillfällena legat mellan 81 - 89 beslut. Majoriteten av dessa beslut avser beslut om särskilt boende och i dessa fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende.

Antalet meddelade domar avseende äldreomsorgsinsatser var något fler (4) under första kvartalet 2010 än föregående kvartal. Däremot var det betydligt färre domar som var emot nämndernas beslut under årets första kvartal. En bidragande orsak till detta är det stora antalet domar som meddelats Rinkeby-Kista sdn avseende hemtjänstbeslut. Av 13 meddelade domar var endast en dom emot nämndens beslut. Rinkeby-Kista har tidigare informerat om att det i huvudsak är omfattningen (tidsåtgång och frekvens) av beviljade hemtjänstinsatser som överklagats. Kammarrätten har nyligen i en dom meddelat att förvaltningsdomstolarna inte ska pröva omfattningen av beviljade hemtjänstinsatser då detta är

en verkställighetsfråga. Detta har inneburit att sådana överklaganden nu avvisats av förvaltningsrätten.

Södermalms stadsdelsförvaltning har rapporterat relativt många domar avseende vård- och omsorgsboende under de aktuella kvartalen. Kvartal 4 2009 rapporterades sex domar varav fyra var emot nämndens beslut. Södermalms stadsdelsförvaltning är av den uppfattningen att de inte varit för restriktiva i sina bedömningar men att de måste bli tydligare i att redovisa för domstolen på vilka grunder besluten fattats. Under kvartal 1 2010 har Södermalms stadsdelsförvaltning redovisat 10 domar men då var endast två domar emot nämndens beslut. En förklaring till denna förändring skulle kunna vara att nämnden i utredningarna tydligare redogjort för på vilka grunder besluten om avslag fattats.

Totalt sett var 29 % av de domar som meddelades under kvartal 4 2009 emot nämndernas beslut. Motsvarande andel under första kvartalet 2010 är 16 %. Det är äldreförvaltningen förhoppning att detta tyder på ett trendbrott som kommer att hålla i sig i den fortsatta rapporteringen av domslut avseende äldreomsorgsinsatser.

Bilagor

1. Statistikrapport av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL), kvartal 4 2009.
2. Statistikrapport av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL), kvartal 1 2010.
3. Redovisning av domar kvartal 4 2009.
4. Redovisning av domar mot nämndernas beslut kvartal 1 – 4 2009.